

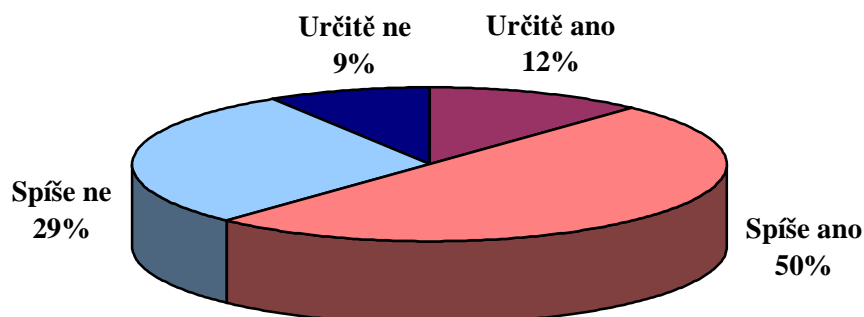
JAK SE ČEŠI STAVÍ K PROBLÉMU NEZAMĚSTNANOSTI?

Přestože se nezaměstnanosti obává mírně více než polovina ekonomicky aktivní české populace, nahlíží se na ní jako na pozitivní jev, který vede k tomu, že jsou lidé odpovědnější a váží si své práce. Většina dnešních nezaměstnaných je ale často považována za lidi, kteří nemají opravdový zájem o práci. Řešení nezaměstnanosti by občané nejraději svěřili do rukou státu. Podle dvou třetin Čechů by měl mít stát povinnost zajistit práci každému, kdo o ni stojí. Se zachováváním zbytečných pracovních míst, jako symbolickým bojem proti nezaměstnanosti, většina veřejnosti nesouhlasí.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 2. – 10. dubna 2007. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1191 občanů ČR.

Téměř dvoutřetinová většina (62 %) občanů považuje určitou míru nezaměstnanosti za pozitivní jev, který stimuluje lidi k větší odpovědnosti a úctě k práci.

"Myslíte si, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem, jelikož vede k tomu, že si lidé více váží práce a jsou odpovědnější?"

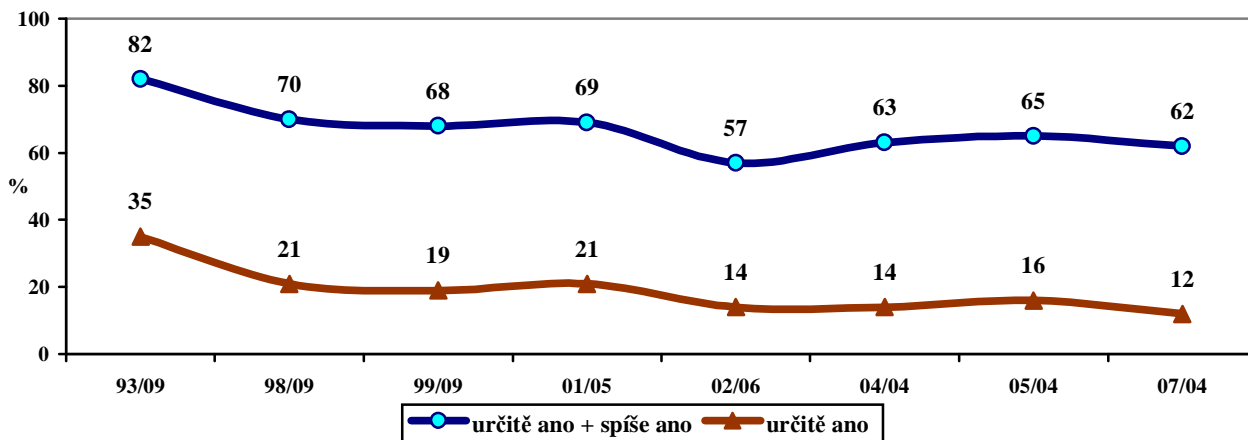

Pramen: STEM, Trendy 2007/4, 1191 respondentů

Uvedený názor zastávají častěji ti dotázaní, kteří se sami nezaměstnanosti neobávají (66 %), příznivci ODS (71 %), Strany zelených (67 %) a dobře materiálně zajištění respondenti (75 %). O tom, že určitá míra nezaměstnanosti není pozitivním jevem, jsou naproti tomu přesvědčeni častěji stoupenci KSČM a lidé, kteří se považují za špatně materiálně zajištěné.

Vnímání určité míry nezaměstnanosti jako pozitivního jevu v čase mírně oslabuje. Nejvíce lidí chápalo nezaměstnanost jako jev, který vede k tomu, že si lidé více váží práce, na počátku devadesátých let minulého století (rok 1993 – 82 %), od té doby jejich podíl klesal až na dnešních 62 %. Blíže viz graf na následující straně.

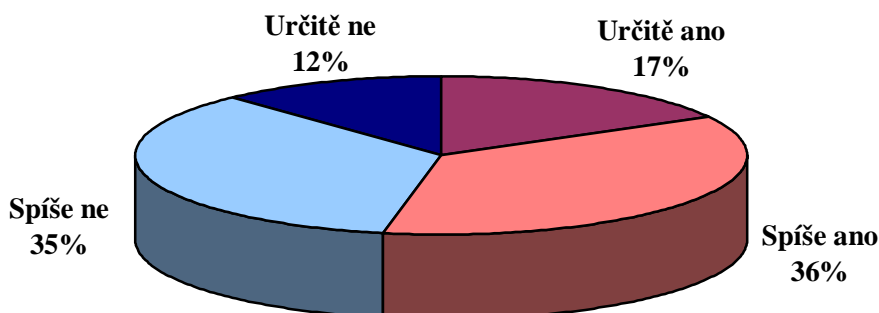
"Myslíte si, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem, jelikož vede k tomu, že si lidé více váží práce a jsou odpovědnější?"

Pramen: STEM, Trendy 1993-2007

Postoj veřejnosti k problému nezaměstnanosti dokresluje i fakt, že mírně převažující část veřejnosti (53 %) se domnívá, že většina nezaměstnaných jsou lidé bez skutečného zájmu o práci.

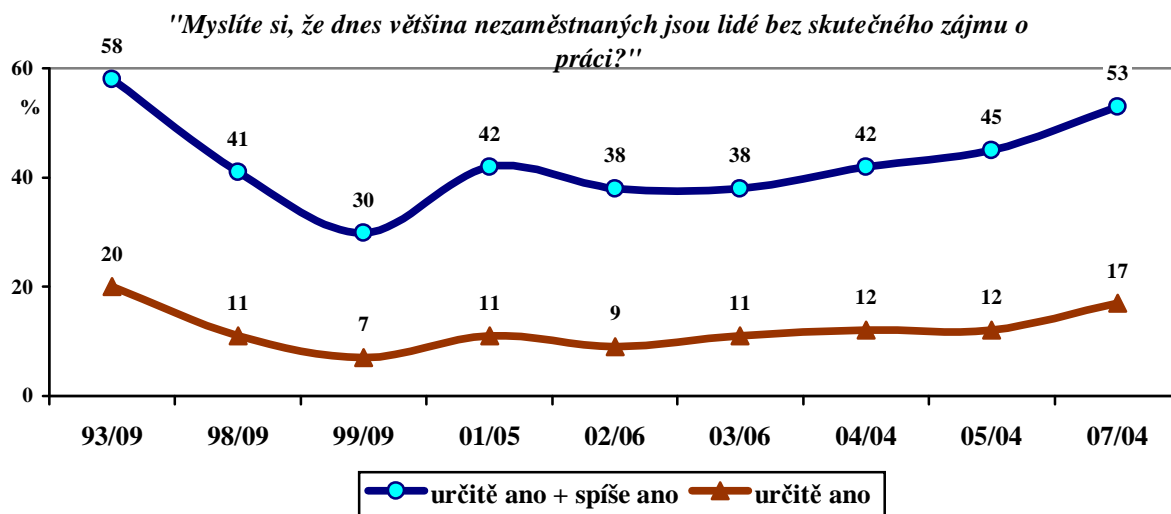
"Myslíte si, že dnes většina nezaměstnaných jsou lidé bez skutečného zájmu o práci?"

Pramen: STEM, Trendy 2007/4, 1191 respondentů

Toto poměrně kritické mínění zaznívá častěji od lidí s vysokoškolským vzděláním (59 %), od stoupců vládní ODS (61 %) a od občanů s dobrým materiálním standardem (67 %). Mezi lidmi, kteří pociťují určité obavy o ztrátu zaměstnání a rovněž mezi stoupenci KSČM mírně převažuje (55 %) podíl těch, kteří si nemyslí, že většina nezaměstnaných o práci zájem nemá. Lidé, kteří se ztráty zaměstnání příliš neobávají, zastávají naproti tomu názor opačný – podle 60 % z nich je většina dnešních nezaměstnaných bez opravdového zájmu pracovat.

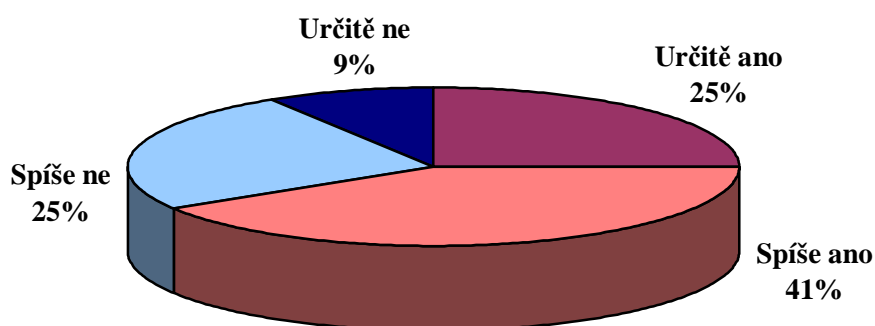
Při pohledu na vývoj odpovědí v časovém horizontu od roku 1993, kdy byla tato otázka do výzkumu zařazena poprvé, se ukazuje, že podíl lidí zastávajících takto nepříznivý názor na nezaměstnané se od roku 2003 každým rokem mírně zvyšuje. Letošní výsledek je - ve srovnání s posledním sledovaným obdobím před dvěma lety - zdatelně horší (občanů, kteří nezaměstnané vidí v horším světle, přibylo o 8 procentních bodů). Ještě kritičtější pohled na nezaměstnané než dnes vyslovovali dotázaní v roce 1993 (58 % jich tehdy tvrdilo, že nezaměstnaní jsou lidé bez skutečného zájmu o práci). Letošní výsledek se tomuto rekordně kritickému mínění po dlouhé době přibližuje.

Pramen: STEM, Trendy 1993-2007

Dvoutřetinová většina české veřejnosti se přiklání k názoru, že stát by měl při řešení problému nezaměstnanosti zastávat aktivní roli, že by se měl lidem postarat o práci. Čtvrtina respondentů je přitom pevně přesvědčena, že stát by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat. Proti pasivnější roli nezaměstnaných, kterým by státní instituce povinně zajišťovaly práci, je zhruba třetina české veřejnosti.

"Myslíte si, že stát by měl mít povinnost zajistit práci každému, kdo chce pracovat?"

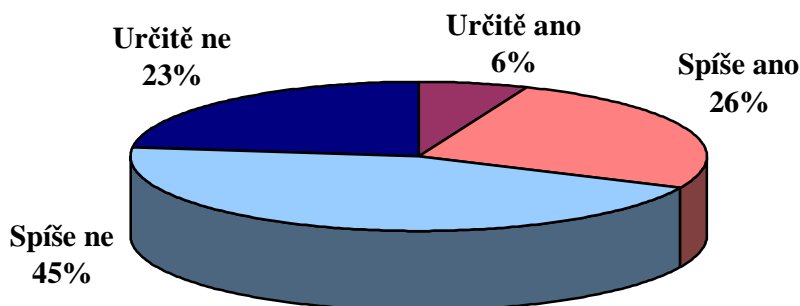
Pramen: STEM, Trendy 2007/4, 1191 respondentů

Největšími zastánci návrhu, že by stát měl mít povinnost zajišťovat každému práci, jsou lidé starší 60 let (73 % z nich), občané se základním vzděláním (76 %), příznivci KSČM (78 %), stoupenci ČSSD (76 %) a lidé špatně materiálně zajištění (75 %). Rovněž lidé, kteří se obávají ztráty zaměstnání, se mírně častěji (71 %) hlásí k tomu, že stát by se měl lidem bez práce o zaměstnání postarat. Proti představě, že by stát měl mít povinnost zajistit práci, jsou nejčastěji lidé s vysokoškolským diplomem (48 % souhlasných odpovědí), příznivci ODS (49 %) a lidé s dobrým materiálním standardem (46 %).

Názory lidí na povinnosti státu při řešení nezaměstnanosti se v čase příliš nemění. Poněkud větší podíl veřejnosti se pro povinnost státu zajišťovat nezaměstnaným práci vyslovoval pouze na přelomu tisíciletí (v letech 1999 a 2001 – shodně 74 % občanů).

Na otázku, zda je třeba bránit se nezaměstnanosti i za cenu zachování zbytečných pracovních míst, se česká veřejnost vyslovuje poměrně jasně proti (68 %).

"Myslíte si, že nezaměstnanosti je třeba se bránit i za cenu zachování mnoha zbytečných pracovních míst?"

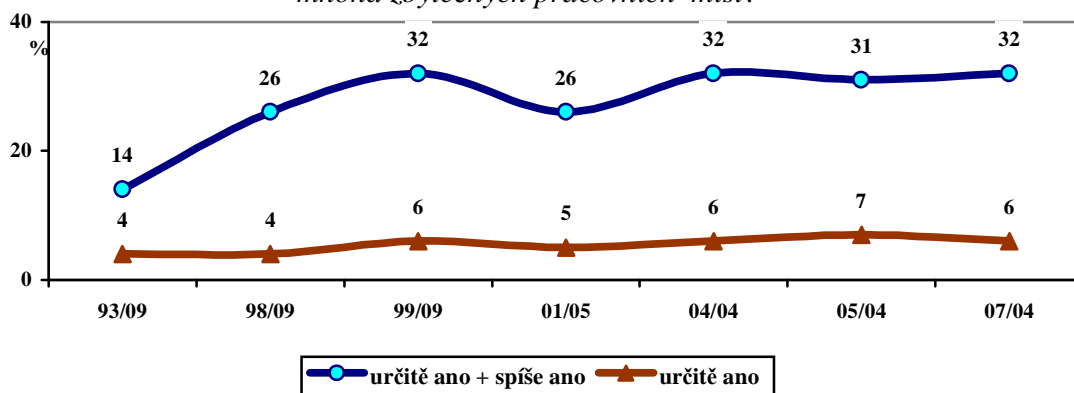

Pramen: STEM, Trendy 2007/4, 1191 respondentů

Mezi odpůrce této představy se řadí mírně častěji muži (71 %), příznivci ODS (78 %) a dobře majetkově zajištění občané (77 %). Současně také platí, že čím vyšší mají respondenti vzdělání, tím většími odpůrci této myšlenky jsou (mezi lidmi s VŠ vzděláním se této představě brání 77 %, mezi lidmi se základním vzděláním 56 %). Významné rozdíly v prosazování myšlenky zachování přebytečných míst se projevují také mezi lidmi, kteří se zaměstnanosti obávají, a mezi těmi, kteří nemají strach o práci. U části veřejnosti, která se ztráty zaměstnání neobává, převažuje mínění (75 %), že zachování přebytečných míst otázku nezaměstnanosti příliš účelně neřeší. Stejného názoru jsou tři pětiny lidí, kteří se cítí být nezaměstnaností ohroženi.

Názory veřejnosti na tuto otázku jsou již několik let v podstatě neměnné (až na mírný výkyv v roce 2001, kdy se proti zachování zbytečných míst vyslovily tři čtvrtiny veřejnosti). V první polovině devadesátých let minulého století (v roce 1993) byl však podíl občanů, kteří obhajovali názor, že přebytečná pracovní místa by se měla na úkor nezaměstnanosti zachovávat, mnohem menší (14 %), než je tomu dnes (32 %).

"Myslíte si, že nezaměstnanosti je třeba se bránit i za cenu zachování mnoha zbytečných pracovních míst?"

Pramen: STEM, Trendy 1993-2007